Conferința științifico-practică
11 mai 2023, Chișinău, Republica Moldova
https://doi.org/10.55086/PRFCMCX7184

Valorificarea consilierii în eficientizarea relațiilor cu familia la persoanele dependente de droguri

O. GROIȚĂ

Consilierea se concentrează pe aspecte privind autocunoașterea și dezvoltarea optimă a resurselor proprii. Se adresează in special persoanelor sănătoase aflate in dificultate sau celor care vor sa-și imbunătățească relațiile cu ceilalți. Consilierul il ajută pe client să controleze o situație de criză și îl asistă in găsirea unei soluții la problema cu care se confruntă. De regulă, presupune un număr mai redus de ședințe față de psihoterapie și abordează tulburări mai puțin severe.

Consilierea are caracater informativ și se axează pe dezvoltarea abilitaților practice ori personale. Prin consiliere se urmărește autocunoașterea, optimizarea și dezvoltarea personală și adaptarea eficientă la mediul extern a clientului cu ajutorul consilierii.

Consilierii sunt psihologi specializați in consiliere care intervin prin mijloace tipice in scopul de a optimiza și de a stimula autocunoașterea și dezvoltarea personală, de a preveni unele probleme emoționale și cognitive și de comportament.

Cuvinte-cheie: *droguri, dependență, consiliere, relații cu familia*

Capitalizing on counceling in improving relationships with the family for drug addicts

O. GROIȚĂ

Counseling focuses on aspects of self-knowledge and the optimal development of one's own resources. It is especially addressed to healthy people in difficulty or to those who want to improve their relationships with others. The counselor helps the client to control a crisis situation and assists him in finding a solution to the problem he is facing. It usually involves fewer sessions than psychotherapy and addresses less severe disorders.

Counseling is informative and focuses on the development of practical or personal skills. Counseling aims at self-knowledge, optimization and personal development and effective adaptation of the client to the external environment with the help of counselling.

Counselors are psychologists specialized in counseling who intervene through typical means in order to optimize and stimulate self-knowledge and personal development, to prevent some emotional and cognitive and behavioral problems.

Keywords: *drugs, addiction, counseling, family relationships*

Introducere

In prezent, problema dependenței de droguri reprezintă una dintre cele mai importante preocupări in societatea noastra, o problemă viatala pentru viitorul copiilor şi o metodă de evitare a realității. Din această cauză, putem spune că in lupta cu drogurile este esențială voința de a renunța, conştientizarea dependenței, recunoaşterea statutului de toxicoman şi dorința unei vieți independente, normale. Societatea, statul, ştiința nu au putut să răspundă la creşterea dependenței de droguri din țară. Eforturile depuse astăzi nu aduc rezultatul dorit. Problema asociată abuzului de substanțe psihoactive, o considerăm ca o problemă a unei persoane care consumă droguri într-un anumit context socio-cultural, unul dintre cele mai importante elemente ale căruia este familia unui dependent de droguri.

Potrivit unor studii recente, persoanele dependente de droguri prezintă o serie de probleme în ceea ce priveşte relațiile lor interpersonale, inclusiv probleme de comunicare şi dificultăți în menținerea relațiilor. În plus, dependența de droguri poate afecta modul în care o persoană îşi percepe propria familie şi poate influența atitudinea sa față de căsătorie şi relațiile romantice. Cu toate acestea, cercetările în acest domeniu sunt încă limitate, iar existența unei astfel de relații nu este încă clară.

Căsătoria şi familia sunt două instituții sociale fundamentale în orice societate, iar atitudinea față de acestea poate avea un impact semnificativ asupra vieții individuale şi a relațiilor interpersonale. Cu toate acestea, dependența de droguri poate fi o problemă complexă şi dificilă, care poate afecta negativ atât persoana dependentă, cât şi familia sa. Din acest motiv, în ultimii ani, cercetările privind particularitățile manifestării atitudinilor față de căsătorie şi familie la persoanele dependente de droguri au devenit din ce în ce mai relevante.

Actualitatea unei cercetări ştiințifice dedicate aspectelor de drept comparat ale infracțiunilor legate de traficul de droguri în legislația Republicii Moldova şi în cea a României se datorează faptului că traficul de droguri nu are frontiere geografice, reprezentând o amenințare reală pentru fundamentul existențial al oricărei națiuni. Prevenirea şi combaterea traficului de droguri denotă o relevanță deosebită în contextul proceselor de integrare europeană şi de extindere a Uniunii Europene, care se desfăşoară în paralel cu expansiunea rețelelor criminalității organizate transnaționale. În acest sens, scopul studiului nostru este de a studia sistematic rolul familiei în apariția şi dinamica dependenței psihice la dependenții de

droguri din perioada de creştere, de a dezvolta principiile terapiei de co-dependență, de fundamentarea teoretică şi clinică a conținutului, forme şi metode de lucru cu familiile persoanelor care consumă droguri.

Consilierea este o formă de intervenție psihologică ce se adresează persoanelor sanătoase care se află intr-o situație de impas in ceea ce priveşte rezolvarea anumitor situații de criză, profesionale, sociale ori familiale. Consilierul il ajută pe pacient să controleze aceste situații şi îl asistă pentru a găsi o soluție la problema pe care o traieşte. Consilierea psihologică presupune un număr mult mai redus de şedințe comparativ cu psihoterapia, folosind metodele şi tehnicile similare acesteia, dar diferența este esențială şi stă in faptul că la consilierea psihologică se urmăreşte prevenția apariției unor tulburări şi o astfel de abordare este adresată persoanelor sanătoase din punct de vedere psihic.

Consilierea psihologică a persoanelor aflate in dificultate psihologică e unul din cele mai utile instrumente pentru a depăşi anumite probleme care sunt mai stresante in viață.

In general consilierea este realizată de către o persoană care are competente in sensul acesta şi principalul său scop este acela de a sprijini persoanele in a işi clarifica situațiile de viață şi în a işi atinge scopurile prin luarea unor decizii informate şi care să aibă sens.

Cel mai important scop al consilierii este rezolvarea unor probleme de natură emoțională sau interpersonală. Prin urmare, consilierea este cea care va pune la dispoziție o serie de instrumente pentru a putea depăşi dificultățile.

Consilierea psihologică este intervenție psihologică:

(a) în scopul optimizării, autocunoaşterii şi dezvoltării personale;

(b) în scopul remiterii problemelor emoționale, cognitive şi de comportament.

Consilierea psihologică se deosebeşte de consilierea educațională/ şcolară

În timp ce consilierea educațională/ şcolară este focalizată pe probleme de educație şi carieră putând fi practicată de profesioniști cu pregătire non-psihologică (ex. sociologici, pedagogi etc.), consilierea psihologică implică intervenția specialistului psiholog (sau asimilat) în optimizare personală şi în ameliorarea problemelor psiho-emoționale şi de comportament.

Consilierea psihologică se deosebeşte de psihoterapie

În timp ce psihoterapeutul poate să fie psiholog sau medic, consilierul psihologic nu poate sa fie decât psiholog; în plus, numai psihoterapeutul poate face intervenție psihologică pentru psihopatologie, în timp ce consilierul psihologic se focalizează pe optimizare şi dezvoltare personală, probleme subclinice (ex. disforie) sau patologie somatică în care sunt implicați factori psihologici. Psihoterapeutul-psiholog are toate competențele consilierului psihologic.

Consilierea psihologică se poate realiza în regim:

- individual;
- în grup;
- de grup (ex. cuplu, familie).

Componentele unui proces de consiliere psihologică sunt:

- evaluarea cerințelor (obiectivelor/ scopurilor)/ problemelor clientului;
- conceptualizarea psihologică a cerințelor (obiectivelor/ scopurilor)/ problemelor clientului;
- intervenții psihologice individuale şi de grup;
- relația de consiliere;
- evaluarea procesului de consiliere psihologică şi a rezultatelor acestuia.

Intervenții ale consilierului psiholog:

- optimizare, dezvoltare şi autocunoaştere;
- educația pentru sănătate, prevenția primară;
- prevenție secundară, terțiară, recuperare;
- soluții pentru problemele de cuplu şi familie.

Consilierea ca demers acțional realizat de psiholog/ consilier, reprezintă un proces specializat de sfătuire, susținere, orientare a persoanelor aflate în dificultate. Dicționarul explicativ al limbii române, coordonat de acad. Cotoeanu I., dr. Seche L., dr. Seche M., [6, p. 298], defineşte consilierea ca fiind un proces de sfătuire. În contextul unei perspective de maximă generalitate putem spune că consilierea constituie un instrument indispensabil al psihologului, pedagogului, asistentului social şi a oricărei persoane ce posedă o vastă experiență de viață.

Wallis J. (1978) defineşte consilierea ca fiind un dialog în care o persoană ajută pe alta care are dificultăți semnificative [Apud 27].

Cercetătorul Gustad J. W. consideră consilierea ca fiind un proces de orientare — învățare care se desfăşoară în spațiul realității create între

două persoane, cuplu în care sfătuitorul cu competență în probleme psihologice, oferă clientului său metode adecvate nevoilor acestuia, în raport cu contextul evenimentelor vieții, stabilindu-se în acest fel un program personal [Apud 17, p.286] de depășire a dificultăților.

Inskipp F. şi John H. (1984) menționează că consilierea este o cale de a relaționa şi de a răspunde unei alte persoane, pentru ca aceasta să fie ajutată să-şi exploreze gândurile, emoțiile şi comportamentul în direcția câştigării unei înțelegeri de sine mai clare şi pentru a învăța să găsească şi să utilizeze părțile sale mai tari/ resursele, astfel, încât să se poată confrunta cu viața mai eficient, luând decizii adecvate şi acționând coorespunzător.

După cum am putut observa, consilierea este un proces complex ce cuprinde o arie foarte largă de intervenții, care impun o pregătire profesională de specialitate. În esență, conceptul de consiliere denotă o relație interumană axată pe ajutor, realizată de o persoană specializată/ consilierul, şi o altă persoană, care solicită asistență specială — beneficiarul (Egan,1990). Relația dintre consilier şi persoana consiliată este una de alianță, de participare şi colaborare reciprocă. În cadrul consilierii operăm cu conceptele cunoscute din psihologie, sociologie, pedagogie însă folosim şi unele concepte şi categorii stiințifice speciale, ca de exemplu: termenii asistență şi consiliere. Acestea au origine latină. Consiliere, consilium înseamnă sfătuire, îndrumare. Termenul asistență — provine din cuvintele latineşti: assisto, -ere şi adsisto, -ere şi, care, semnifică a fi alături de cineva, a-i acorda ajutor în rezolvarea unei probleme, susținere a unei persoane.

În ceea ce priveşte consilierea pentru problemele de familie la pacienti, aceasta poate fi împărțită în două categorii: consiliere pentru pacient şi consiliere pentru membrii familiei.

Consilierea pentru pacient poate fi realizată în cadrul narcodispensarului şi poate include diferite tipuri de intervenții, cum ar fi terapia individuală sau de grup. Scopul acestei consilieri este de a ajuta pacientul să îşi dezvolte abilitățile de adaptare la viața fără droguri şi de a face față factorilor de stres care pot contribui la recădere.

Consilierea pentru membrii familiei trebuie stabilite de si bine gindite de catre medicii si psihologii care lucreaza cu pacientii. Subliniem faptul că este foarte important să se construiască relația terapeutică cu clientul şi să se utilizeze tehnicile adecvate de consiliere în dependență de personalitatea clientului.

Astfel, relaţia terapeutică trebuie să respecte următoarele condiţii de bază:

- Consiliatul este responsabil pentru el însuşi;
- Clientul doreşte schimbarea în sens pozitiv;
- Consilierul trebuie să stabilească o atmosferă caldă şi permisivă;
- Consilierul nu stabileşte o limită a atitudinilor, ci numai a comportamentelor;
- Consilierul utilizează doar tehnici care conduc clientul la o înțelegere profundă a propriilor atitudini şi stări emoționale.

Dintre tehnicile de consiliere utilizate menționăm:

- Ascultarea activă;
- Tehnici de reflectare (repetiția ecou, repetiția pe alt ton, amplificarea);
- Tehnicile de reformulare;
- Tehnicile de deschidere.

În acest subcapitol, vom explora câteva strategii de adaptare care pot fi utile pentru membrii familiilor cu dependență de droguri.

✓ **Comunicarea asertivă, deschisă şi sinceră**

Comunicarea asertivă este una dintre cele mai importante strategii de adaptare pentru membrii familiei cu dependență de droguri. Acest lucru presupune deschiderea canalelor de comunicare între toți membrii familiei şi dezvoltarea unui spațiu sigur şi confortabil în care aceştia pot discuta problemele legate de dependența de droguri. Comunicarea deschisă şi sinceră poate ajuta la evitarea conflictelor şi la dezvoltarea unei relații mai apropiate între membrii familiei.

✓ **Înțelegerea dependenței de droguri**

Înțelegerea dependenței de droguri este, de asemenea, o strategie importantă de adaptare pentru membrii familiei. Aceştia trebuie să înțeleagă că dependența de droguri este o boală şi că persoana care suferă de dependență nu este vinovată pentru situația sa. Prin înțelegerea dependenței de droguri, membrii familiei pot dezvolta empatie şi compasiune față de persoana dependentă, ceea ce poate ajuta la îmbunătățirea relației lor.

✓ **Susținerea reciprocă**

Susținerea reciprocă este o altă strategie importantă de adaptare pentru membrii familiei cu dependență de droguri. Aceştia trebuie să se susțină reciproc în toate momentele dificile şi să ofere sprijin emoțional şi psihologic celuilalt. Această strategie poate ajuta la creşterea încrederii şi a respectului între membrii familiei şi la dezvoltarea unei relații mai strânse.

✓ **Căutarea ajutorului profesional**

Căutarea ajutorului profesional este, de asemenea, o strategie importantă de adaptare pentru membrii familiei cu dependență de droguri. Psihologii şi terapeuții specializați în dependența de droguri pot oferi suport şi îndrumare pentru membrii familiei, ajutându-i să facă față situației dificile. De asemenea, aceştia pot oferi terapie pentru persoana dependentă de droguri, contribuind la procesul de recuperare.

✓ **Găsirea unor activități comune**

Găsirea unor activități comune este o altă strategie importantă de adaptare pentru membrii familiei cu dependență de droguri. Dependența de droguri poate afecta atât psihic, cât şi fizic, persoanele care se confruntă cu această problemă. De aceea, intervențiile psihologice în cadrul relațiilor de familie ale persoanelor cu dependență de droguri sunt esențiale pentru ajutarea acestora să îşi îmbunătățească relațiile şi să se recupereze.

✓ **Încurajarea activităților constructive**

Persoana afectată poate fi încurajată să îşi dezvolte interese şi activități constructive, cum ar fi sportul, arta sau voluntariatul. Aceste activități pot ajuta la menținerea unei stări mentale pozitive şi la reducerea stresului.

✓ **Îmbunătățirea calității somnului**

Persoanele dependente de droguri pot avea probleme cu somnul, ceea ce poate agrava problemele de sănătate mentale şi fizice. Prin urmare, este important ca persoana afectată să îşi dezvolte o rutină de somn regulată şi să evite consumul de substanțe care afectează somnul.

✓ **Identificarea şi gestionarea emoțiilor**

Persoanele dependente de droguri pot avea dificultăți în identificarea şi gestionarea emoțiilor. În timpul procesului de recuperare, se poate învăța cum să recunoască şi să gestioneze emoțiile, cum ar fi furia, anxietatea sau tristețea, într-un mod sănătos.

✓ **Promovarea unui stil de viață sănătos**

Adoptarea unui stil de viață sănătos, care include o dietă echilibrată şi exerciții fizice regulate, poate ajuta la menținerea sănătății fizice şi mentale.

✓ **Invățarea şi aplicarea strategiilor de evitare a recăderilor**

Persoana afectată poate învăța şi aplica strategii pentru a evita recăderile, cum ar fi evitarea situațiilor care ar putea declanşa consumul de droguri, dezvoltarea de relații sănătoase şi stabile cu persoane care nu consumă droguri sau participarea la programe de suport continuu.

Este important de reținut că fiecare caz este diferit şi că strategiile pot varia în funcție de circumstanțe. De aceea, este important să fie personalizate pentru fiecare situație.

Există, de asemenea, un program de reabilitare la fel de eficient dar care nu prea este folosit de medicii din cadrul institutiei tocmai din acest motiv propunem implementarea aceste tehnici numite :

SMART — înseamnă auto-învățare şi învățarea să se recupereze, din prisma pacientului unde el singur isi defineste problemele, actiunile de intreprins si termenii in care trebuie sa fie realizate.

Scopul lui cum este programul de a ajuta oamenii să găsească noi moduri preia controlul asupra vieții tale, gândeşte-te diferit despre comportamentul tău şi găseşte motivația de a restabili viața în timpul recuperării. Această idee de reabilitare este diferită de multe alte stiluri de tratament, care îi învață pe oameni că sa gindeasca altfel asupra comportamentului sau si motivatia sa. SMART le insuflă participanților la întâlnire pe care se pot baza asupra propriului comportament pozitiv şi schimbă gândirea, procesele pe măsură ce tratamentul lor se dezvoltă, ajungând în cele din urmă la adevărată recuperare. Există o caracteristică care distinge SMART departe de regimurile tradiționale de tratament şi suport este că nu se include în reabilitare generală. SMART conduce printr-o rețea de întâlniri suport similar cu AA dar fără 12 paşi. Ei pot fi conduşi doar de care sunt instruiți în principiile şi instrumentele sale de programare. SMART de asemenea este util pentru cei care suferă de probleme de sănătate mintală, în special pentru cei cu care avea un dublu diagnostic de dependență. Prin exercitarea abilităților de viață şi aplicarea tehnicilor de autocontrol, persoane cu instabilitate psihică, probleme emoționale sau bolile mintale grave pot dobândi o nouă perspectivă asupra vietei şi încep să trăiasca o viață mult mai sănătoasă. SMART se bazează foarte mult pe programul său în 4 puncte pentru management eficient şi combaterea recuperării dependenței.

Acest Program de reabilitare aderă la 4 puncte:

I. *Crearea şi menținerea motivației:* Primul pas în recuperare este căutarea motivației pentru schimbare. Implicarea în imaginea care provoacă dependență viața necesită capacitatea de a recunoaşte această problemă atunci când intră în recuperare, vedeți cum afectează viața şi aplicați motivația de a te împinge până la punctul de recuperare. INTELIGENT recunoaşte că cei cărora le lipsesc instrumentele şi motivația pentru a-şi schimba comportament, nu îşi pot schimba în mod eficient viața.

II. ***Face față impulsurilor:*** al doilea pas către recuperare este acceptarea schimbarii si lupta consumului de droguri.

III. ***Gestionarea gândurilor, sentimentelor şi comportamen-tului:*** cu dependența active de gânduri şi sentimente cel mai adesea irațional. Iraționalitatea duce la un comportament negativ deoarece contemplarea acțiunii este compromisă. În SMART rational emoțional-comportamentala terapia este folosită şi aplicată pentru a gestiona gânduri. Similar cu terapia cognitiv-comportamentală, se concentrează privind găsirea de soluții şi rezolvarea problemelor când comportamentul şi acțiunile sunt in cea mai proasta stare. Acest moment este important pentru că formează baza pentru învățarea de noi abilități de viață. Acesta permite pacientilor implicati in tehnica SMART să înțeleagă modul în care gândurile lor se leagă de a lor comportamentul şi modul în care gândirea rațională poate fi aplicată în înaintând spre un stil de viață nou şi sănătos.

IV. ***Trăind o viață echilibrată:*** Ultimul moment în SMART este a trăi o viață echilibrată şi găsind noi recompense în viață, diferite de cele care au provocat dependență. Balansare activității şi să nu se concentreze prea mult pe un aspect al cotidianului vietei poate ajuta la recuperarea din acțiunile care creează dependență. Echilibrul poate fi adoptat şi menținut pe tot parcursul vieții pentru a păstra sobrietate.

Implementarea strategiilor de consiliere

Suport psihologic
Psihoeducația
Tehnici de relaxare
Modelul ABC
Analiza cost-beneficiu
Ciclul de despărțire
Cercul de încredere
Tehnica hărții rutiere

Rezultate S-a observat o îmbunătățire semnificativă a problemelor lui Alexandru de la prima sesiune până la ultima. Comportamentul său s-a îmbunătățit considerabil. Tutorele lui a raportat că acesta este acum cel mai activ membru al departamentului şi i se atribuie mai multe sarcini în unitate. Graficul arată că acum Alex nu mai prezintă poftă de droguri, iar modelul său de comunicare s-a îmbunătățit semnificativ. În plus față de aceste îmbunătățiri semnificative, se observă îmbunătățiri ale stării de spirit, comportamentului şi durerilor somatice ale clientului. Prin

urmare, se observă schimbări pozitive semnificative în starea de spirit şi comportamentul clientului; comportamentele sale problematice au scăzut semnificativ.

Tabelul 1.

Rezultatele pre-evaluării şi post-evaluării pacientului

Simptome	Pre-evaluari	Post-Evaluari
Obiceiul de a fura	10	6
Pofta de droguri	4	0
Tristețe	9	5
Inutilitatea	10	7
Antipatie de sine	10	4
Pasivitatea	10	3
Dureri musculare	9	3
Total	62/70	28/70
Diferență procentuală	89%	40%
Îmbunătățire	89-40 = 49 %	

Tabelul arată rezultatele pre şi post evaluare ale pacientului asupra comportamentelor sale problematice. Comparația sugerează că clientul a progresat mult şi rata lui de îmbunătățire este 49%.

În ceea ce priveşte relațiile cu familia pacientului, menționăm că au fost observate îmbunătățiri substanțiale. Pacientul a început a comunica cu membrii familiei mai constructiv, nu manifesta impulsivitate şi era mult mai echilibrat în comunicarea verbală şi nonverbală, exprimand un limbaj şi gesturi adecvate. Atitudinea manifestată față de familia sa este binevoitoare, afectuoasă şi respectuoasă.

Concluziile sunt că consilierea problemelor de familie la persoanele dependente de droguri este o componentă importantă în tratamentul acestora, iar implicarea membrilor de familie în procesul de recuperare este esențială. Analiza psihologică şi psihodiagnostică a personalității pacienților poate ajuta la înțelegerea trăsăturilor specifice acestora şi poate facilita identificarea celor mai potrivite strategii de intervenție.

Strategiile de reabilitare psihologică şi recuperare a relaţiilor cu membrii familiei pot ajuta la îmbunătăţirea calităţii vieţii pacienţilor şi a familiilor acestora şi pot contribui la prevenirea recăderilor.

Un studiu practic al caracteristicilor psihologice ale ideilor despre căsătorie şi familie la persoanele cu dependenţă de droguri a permis tragerea următoarelor concluzii:

Persoanele cu dependenţă de droguri au un nivel mai scăzut de inteligenţă, şi nu se caracterizează prin tensiune, sunt mai relaxate. Sunt mai diplomatici, vicleni, uneori nesiguri, prudenti; mai anxios, vulnerabil, predispus la dispoziţie, predispus la premoniţii; se caracterizează mai mult prin autocontrol ridicat, intenţie; precum şi comportament normativ ridicat, perseverenţă. Dependenţii de droguri sunt mai sensibili, impresionabili, adesea se caracterizează printr-o multitudine de experienţe emoţionale şi au şi o imaginaţie bogată, sunt absorbiţi de iluzii interne. S-a dovedit a fi interesant că dependenţii de droguri sunt oameni cu o voinţă puternică şi o dorinţă de conformare socială normativă, au un simţ dezvoltat al datoriei, al conştiinciozităţii. Acest fapt necesită fără îndoială o verificare experimentală suplimentară.

În structura valorilor tinerilor, dragostea ocupă o poziţie dominantă, totuşi, printre dependenţii de droguri, dragostea se îmbină cu dorinţa de libertate şi distracţie. La persoanele fără dependenţă de droguri, dragostea este combinată cu dorinţa de a avea o viaţă de familie fericită. În general, dorinţa de a avea o familie este mai pronunţată la persoanele fără dependenţă de droguri.

Majoritatea atât a dependenţilor de droguri, cât şi a tinerilor fără dependenţă şi-ar dori să aibă o familie. Dar pentru dependenţii de droguri, dorinţa de a se căsători este mai puţin tipică, pentru unii dintre ei nu este deloc obişnuit să se gândească la căsătorie. Toţi respondenţii au fost caracterizaţi de dorinţa de a avea copii.

S-au dezvăluit diferenţe în motivele creării unei familii. Aşadar, pentru dependenţii de droguri şi persoanele fără dependenţă de droguri, motivul dominant pentru căsătorie este „dorinţa de a trăi cu o persoană dragă”. Totuşi, dependenţii de droguri combină acest lucru cu dorinţa de a găsi bunăstare materială în căsătorie şi cu teama de singurătate.

Principalele valori ale familiei pentru dependenţii de droguri sunt dragostea şi copiii. Pentru jumătate dintre ei, independenţa personală, asistenţa reciprocă şi bunăstarea materială sunt şi ele anumite valori.

Atunci când se determină acceptabilitatea şi preferința unei anumite forme de căsătorie, atât dependenții de droguri, cât şi cei care nu sunt dependenți de droguri preferă forma tradițională de căsătorie. În acelaşi timp, dependenții de droguri, alături de forma tradițională de căsătorie, consideră acceptabile convieţuirea neînregistrată şi sexul extraconjugal şi preferă formele de căsătorie tradițională şi sexul extraconjugal.

S-a găsit o relație între unele trăsături de personalitate şi formele preferate de familie şi relații de căsătorie precum căsătoria tradițională şi sexul extraconjugal.

Persoană care alege forma tradițională a relațiilor mai des decât o persoană care alege relații alternative are astfel de trăsături de personalitate precum: suspiciune, prudență, egocentrism, precauție față de oameni; tendinta la gelozie, dorinta de a-si pune responsabilitatea greselilor asupra celorlalti, incredere in sine si independenta in comportamentul social, iritabilitate, nonconformism, orientare catre propriile decizii, inventivitate.

În virtutea rezultatelor obținute, este posibil să se întocmească un portret al unei persoane care alege o astfel de formă de căsătorie şi relații de familie ca sexul extraconjugal. Astfel de oameni au o atitudine precaută față de oameni, dorința de a-şi asuma responsabilitatea pentru greşeli asupra altora, se caracterizează prin egocentrism şi iritabilitate. Aceştia sunt nonconformişti, sunt independenți, independenți şi se străduiesc să aibă propria părere. Se caracterizează prin comportament normativ ridicat, perseverență, rezonabil, orientare spre afaceri.

Referințe:

1. Andries L. Internetul — aspecte psihologice. In: Revista Psihologia, 6/2001, Bucureşti.
2. Boroi A., Neagu N., Sultănescu R. Combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri. Bucureşti, 2001. Ed. Rosetti.
3. Brenner V. The results of an on-line survey for the first thirty days, lucrare prezentata la a 105-a întrunire anuala a Asociației Psihologice Americane, August 18, 1997. Chicago.
4. Bulgaru M. Aspecte teoretice şi practice ale asistenței sociale. Chişinău, Centrul Ed. poligr. a USM, 2003.
5. Cicu G., Georgescu D., Moldova A.-M. Concepte de baza privind tulburarile datorate consmului de substanțe. Bucureşti, 2007, Agenția Națională Antidrog.
6. Convenția internațională privind limitarea fabricării şi reglementării distribuirii stupefiantelor semnată la Geneva la 13 iulie 1931.Prevenirea drogurilor: teorie şi practică. M.: Ed. S.V. Berezina, K.S. Lisetsky.Editura Perspektiva, 2005, p.32.
7. Spinei L., Lozan O., Badan V. Biostatistica. Chişinău: Tipografia Centrală, 2009. p. 94.
8. Vaisov S.B. Dependența de droguri şi alcool. Un ghid practic pentru reabilitarea copiilor şi adolescenților. Sankt Petersburg: Ştiință şi tehnologie, 2008. 272 p. Lumea psihologiei şi psihoterapiei.

Date despre autor

Olga GROITĂ (*Republica Moldova*).
E-mail: nicu.olea@mail.ru